

Prvi nalaz azijskog šarenokrilog zviždaka *Phylloscopus inornatus* u Srbiji

First record of Inornate Warbler Phylloscopus inornatus in Serbia

Žuljević, A.

One Inornate Warbler Phylloscopus inornatus was caught in an ornithological net next to the Veliki Bački kanal, about 5 km southeast from Bački Monoštor (UTM CR47, Bačka), on 3 September 2007. The nets were placed in a reed about 70 m in width on the left bank of the canal. This is the first record of this Asian breeder in Serbia.

UVOD

Azijski šarenokrili zviždak *Phylloscopus inornatus* gnezdarica je Azije, od severozapadnih delova delova Urala do Ohotskog i Japanskog mora, dok je južna granica areala rasprostranjenja severna Mongolija, planine Tien-šan i Hindukuš. Gnezdi se u zatvorenim listopadnim šumama. Selica je i zimu provodi u jugoistočnoj Aziji (Cramp, 1998). Svake godine, u različitoj brojnosti, zaluta i u Evropu, najčešće u septembru i oktobru u Skandinaviju i na Britanska ostrva. U manjem broju beležena je skoro u svim delovima Evrope (Lewington et al, 1991). Samo tokom 2005. u Velikoj Britaniji prstenovana je 131 jedinka (Clark et al., 2007).

U ovom radu opisan je i komentarisani prvi nalaz azijskog šarenokrilog zviždaka u Srbiji sa okolnostima nalaza i biometrijskim podacima.

Slika 1. Azijski šarenokrili zviždak *Phylloscopus inornatus* uhvaćen kod Bačkog Monoštora
Figure 1: Inornate Warbler Phylloscopus inornatus caught near Bački Monoštor

REZULTATI

Prilikom prstenovanja ptica pored Velikog Bačkog kanala kod farme „Juranović“, koja se nalazi oko 5 km jugoistočno od Bačkog Monoštora (UTM CR47), 3. 9. 2007. u 6.40 h u mrežu uhvaćen je jedan šarenokrili azijski zviždak (Slika 1). Mreže su bile postavljene u pojasu trske na levoj obali kanala. Na delu pojasa u kome je stajala mreža širina tršćaka iznosi oko 70 m. Ptica se uhvatila u trećem džepu mreže, na 1 m visine od tla i na 3 m udaljenosti od obale kanala. Već u mreži se moglo primetiti o kojoj vrsti je reč, tako da prepoznavanje vrste nije bio problematično. Ptica je bila manja od zviždaka koji se sreću kod nas. Na krilima su bile dobro vidljive dve pruge. Na glavi iznad očiju bile su takođe samo dve pruge. Zelena boja na ptici je bila jaka bez sivih tonova. Telefonom su odmah pozvani prstenovači ptica Oto Sekereš, Dejan Đapić i Dražen Rajković i oni su takođe potvrdili determinaciju.

Dužina krila ove ptice bila je 57 mm, i na osnovu toga je određeno da je u pitanju bio mužjak (*Svensson*, 1992). Dužina repa bila je 42 mm, dužina drugog primarnog vila padala je između 6. i 7. primarnog vila. Najduža vila bila su 3, 4. i 5. Krilna formula bila je: 6, 0, 0, 2, 6, 8, 10, 12. Suženo je bilo 3, 4, 5. i 6. primarno vilo. Dužina 3. vila bila je 44 mm. Razlika između primarnih i sekundarnih vila bila je 14 mm. Prvo primarno vilo bilo je duže za 4 mm od pokrivnih pera primarnih vila. Podaci o kondiciji – mast: 4, grudni mišić: 2, mitarenje: 0 i iskrzalost perja: 0 (*Bairlein*, 1995). Starost ptice na osnovu operjalosti nije bilo moguće utvrditi (*Svensson*, 1992), pa je određena kao odrasla ptica nepoznate starosti (EURING kod: 2). Nakon što je ptica prstenovana, izmerena i fotografisana, u 9.05 h puštena je.

DISKUSIJA I ZAKLJUČCI

Tokom jeseni 2007. šarenokrili azijski zviždak zabeležen je u većem broju i u srednjoj i južnoj Evropi. U Poljskoj prstenovana su dva primerka (*Akcja Carpathica*, 2007), u Slovačkoj jedan (*Ornitologicky stacionar Drienovec*, 2007), u Mađarskoj tri (*Hadarics*, 2007), a u Hrvatskoj (<http://www.birding.hu/galeria.do?tipus=2&method=page&page=2>) i na Malti (<http://www.surfbirds.com/cgi-bin/gallery/display.cgi?gallery=gallery26&start=13>) prstenovan je po jedan šarenokrili azijski zviždak. Osim ove, istovremeno zabeleženo je još nekoliko azijskih vrsta ptica pevačica u južnim delovima Evrope: palasov zviždak *Phylloscopus proregulus*, hjuveov zviždak *Phylloscopus humei* (*Hadarics*, 2007), voljić čizmar *Hippolais caligata* (<http://www.birding.hu/galeria.do?tipus=2&method=page&page=3>) i crnogrlji popić *Prunella atrogularis* (*Anonymus*, 2007). Nije, međutim, poznat razlog prisustva povećanog broja lualica iz Azije.

U Mađarskoj je do sada zabeleženo 11 primeraka ove vrste (*Hadarics*, 2007), u Hrvatskoj 4 primerka, svi u priobalju (*Jurinović*, in litt.), a u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Makedoniji do sada nije zabeležen.

Opisani nalaz predstavlja prvo zabeleženo pojavljivanje šarenokrilog azijskog zviždaka u Vojvodini i Srbiji (*Vasić*, 1995) i dvanaesto u Panonskoj niziji (*Hadarics*, 2007).

LITERATURA

- Anonymus*, (2007): Feketetorkú szürkebegy (*Prunella atrogularis*) a Vranai tavon (Vransko jezero). <http://homonnai.istvan.hu>.
Akcja Carpathica (2007): Akcja Carpathica 2007. http://www.carpathica.krak.pl/html_pl/ac_2007.htm
Bairlein, F. (1995): European-African songbird Migration Network: Manual of Field Methods. Revised edition. Wilhelmshaven.
Clark, J. A., Robinson, R. A., Adams, R. A., Grantham, M. J., Risely, K., Balmer, D. E., Blackburn, J. R., Griffin, B. M., Marchant, J. H. & Kimmel, V. (2007): Bird ringing in Britain and Ireland in 2005. *Ringling & Migration* 23: 156–192.
Cramp, S. (1998): The Complete Birds of the Western Palearctic on CD-ROM. Oxford University Press, Oxford.
Hadarics, T. (2007): Válogatás 2007 augusztusa és októbere közötti időszak érdekes madártani megfigyeléseiből. *Madártávlat* XIV/4: 32.

Lewington, I., Alström, P., & Colston, P. (1991): A field guide to the rare birds of Britain and Europe. Domino Books, St. Helier.

Ornitologický stacionár Drienovec (2007): Odchyt vzácného kolibkáríka žltkastotemenného (*Phylloscopus inornatus*). http://www.drienovec.suvada.sk/index_soubory/Page438.htm

Svensson, L. (1995): Utmutato az európai énekesmadarak határozásához. MME, Budapest.

Vasić, V. (1995): Diverzitet ptica Jugoslavije sa pregledom vrsta od međunarodnog značaja. pp. 471-516. In: Stevanović, V. & Vasić, V. (eds.): Biodiverzitet Jugoslavije sa pregledom vrsta od međunarodnog značaja. Biološki fakultet i Ekolibri – Bionet, Beograd.

Author's address:

Antun Žuljević
Vere Gucunje 20, 25000 Sombor
buza@ravangrad.net